

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Жінки в історії соціальної роботи

Колективна монографія

Умань – 2018

УДК 364.4(09)-055.2(02)

Ж72

*Рекомендувала до друку вчена рада
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 4 від 30 жовтня 2018 р.)*

Рецензенти:

Пустовіт Г.П. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри природничо-математичної освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Расказова О.І. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки Харківської гуманітарно-педагогічної академії;

Возна З.О. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та методик навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Колектив авторів:

Коляда Наталія, Петренко Оксана, Кочубей Тетяна, Кравченко Оксана, Албул Ірина, Балдинюк Олена, Бондаренко Галина, Матрос Ольга, Левченко Наталія, Ісаченко Вікторія, Войтовська Алла, Скочко Максим, Чупіна Катерина, Кокоша Антоніна, Новак Анастасія, Ткачук Людмила, Білостоцький Микола, Кравченко Анна, Рудакова Наталія, Гусейнова Наталія, Калюженко Аліна, Безверхня Анастасія, Буртна Анна, Діонісова Каріна, Єскіна Анастасія, Метка Анастасія, Олійник Яна, Твердохліб Олександра.

Ж72 **Жінки в історії соціальної роботи** : колективна монографія / [Коляда Наталія, Кочубей Тетяна, Кравченко Оксана [та ін.] ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, ф-т соц. та псих. освіти, каф. соц. педагогіки та соц. роботи, Гендерний центр. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. – 252 с.

Колективна монографія – результат реалізації наукового проекту кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, Гендерного центру Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. У ній актуалізовано проблеми становлення та розвитку соціальної роботи на українських землях, уведено до наукового обігу імена жінок, які займалися інституалізацією соціальної роботи і діяльність яких через суб'єктивні й об'єктивні обставини не дістала належного висвітлення і не була ґрунтовно вивчена.

Для викладачів і студентів, фахівців соціальної сфери, громадських діячів та всіх, хто цікавиться гендерною проблематикою.

УДК 364.4(09)-055.2(02)

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2018

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
РОЗДІЛ I МЕЦЕНАТКИ ЧАСІВ КНЯЖОЇ ТА КОЗАЦЬКОЇ ДОБИ	13
Княгиня Ольга	13
Янка Всеволодівна	17
Марія (Агафія) Мстиславівна	19
Анастасія Заславська	19
Олена Горностаєва	20
Гальшка Острозька	21
Єлизавета Гулевич	23
Раїна Вишневецька (Могилянська)	25
Регіна Соломирецька (Гойська)	27
Марина Мазепа	29
РОЗДІЛ II РОЛЬ ЖІНОК-ВОЛИНЯНОК У РОЗВИТКУ ОСВІТИ В УКРАЇНІ (СЕРЕДИНА XVI – КІНЕЦЬ XVIII СТОЛІТТЯ)	31
РОЗДІЛ III БЛАГОДІЙНІСТЬ ЖІНОК КРІЗЬ ПРИЗМУ ОСВІТНЬОГО ТА ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОЦЕСІВ XIX – ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ	39
Громадянська спрямованість діяльності українських просвітительок кінця XIX – початку XX ст.	39
Варвара Волконська-Рєпніна	48
Ганна Барвінок	49
Єлизавета Скоропадська-Милорадович	52
Марія Вілінська	53
Віра Ващенко-Захарченко	56
Христина Алчевська	62
Людмила Драгоманова	76
Олена Пчілка	83
Катерина Скаржинська	86
Марія Лучицька	87
Марія Заньковецька	97

Софія Русова	100
Наталія Кобринська	105
Ольга Кобилянська	111
Марія Грінченко-Загірня	116
Любов Шульгина	119
Людмила Старицька-Черняхівська	122
Леся Українка	124
Наталія Полонська-Василенко	128
Надія Суровцова	132
РОЗДІЛ IV ВИРШЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПИТАНЬ НА СТОРІНКАХ ЖІНОЧОЇ ПРЕСИ (КІНЕЦЬ XIX – ПЕРША ТРЕТИНА XX СТ.)	137
РОЗДІЛ V РОЛЬ ЖІНКИ В ІНСТИТУАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ	171
Марія Фішер-Слиж	171
Алла Капська	175
Людмила Кучма	180
Людмила Міщик	186
Віра Поліщук	188
Ірина Зверєва	196
Катерина Кольченко	206
Галина Кучер	213
Людмила Смоляр	227
Ольга Безпалько	232
Тетяна Семигіна	239
Олена Пінчук	242
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	246